



26.02.2024

Dnro 1187/03.04.04.04.24/2023

Asia Valitus eläintautilain mukaisessa asiassa

Valittaja Lumita Oy

Päätös, josta valitetaan

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto 25.9.2023 (LSSAVI/16798/2023)

Aluehallintovirasto on päättänyt, että Lumita Oy:n päätöksessä mainitussa pitopaikassa on noudatettava seuraavia määräyksiä ja kieltoja:

1. Elävien turkiseläinten siirtäminen pitopaikkaan ja pitopaikasta pois on kielletty.
2. Turkiseläinten rehun, lannan ja turkiseläimistä saatujen sivutuotteiden sekä tartuntaa mahdollisesti levittävien muiden aineiden sekä välineiden, koneiden ja muiden tavaroiden siirtäminen pitopaikasta pois on kielletty. Eläinterveysviranomaisen järjestämät siirrot ovat sallittuja.
3. Sen lisäksi, mitä muualla säädetään turkiseläinten luetteloinnista, on pidettävä luetteloa kaikista pitopaikassa kuolleista ja sairastuneista turkiseläimistä, niin että kirjanpidosta selviää myös eläimen sijainti tarhalla. Tässä mainittu kirjanpito toimitetaan aluehallintovirastoon viikoittain.
4. Henkilöiden liikkuminen pitopaikkaan on rajoitettava välttämättömään asiointiin. Henkilöiden ja ajoneuvojen liikkuminen pitopaikasta toiseen turkiseläinten pitopaikkaan tai lintujen tai sikojen pitopaikkaan, ennen kuin pitopaikasta poistumisesta on kulunut vähintään kaksi vuorokautta, on kielletty. Ajoneuvon osalta riittää kuitenkin yksi vuorokausi, mikäli ajoneuvolle on tehty perusteellinen puhdistus ja desinfektio tässä päätöksessä mainitun pitopaikan ulkopuolella ennen sen liikkumista toiseen turkiseläinten pitopaikkaan.

Edellä mainittu henkilöiden liikkumista koskeva kieltö ei koske joukkolopetuksiin osallistuvien henkilöiden liikkumista. Edellä mainittu ajoneuvojen liikkumista koskeva kieltö ei koske pitopaikkaan rehua

toimittavaa ajoneuvoa eikä joukkolopetuksia tekevien henkilöiden käyttämiä ajoneuvoja eikä joukkolopetuksiin käytettävää kalustoa.

5. Luonnonvaraisten eläinten ja lemmikkieläinten, erityisesti kissojen ja koirien, pääsy kosketuksiin pitopaikan eläinten kanssa on pyrittävä estämään.

6. Pinnat, välineet, koneet, muut tavarat sekä piha-alueet, jotka ovat olleet kosketuksissa turkiseläinten tai niistä saatavien sivutuotteiden (mukaan lukien lanta) kanssa, on tarvittaessa käsiteltävä korkeapatogeenisen lintuinfluenssan taudinaiheuttajan hävittämiseksi.

7. Eläinten pitopaikassa on käytettävä riittäviä suojavaatteita ja -varusteita. Tämä koskee myös pitopaikkaan rehua tuovia rehun kuljettajia. Pitopaikassa on järjestettävä kannellinen roska-astia rehun kuljettajan ja muiden pitopaikassa käyvien käyttämille suojuvarusteille.

8. Eläinten pitopaikassa on huolehdittava henkilöiden suojuvarusteiden sekä ajoneuvojen asianmukaisesta puhdistuksesta ja desinfectiosta eläinsuojien ja pitopaikan sisään- ja uloskäyntien yhteydessä.

Päätös tulee voimaan heti ja on voimassa toistaiseksi. Päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Lumita Oy on vaatinut valituksenalaisen päätöksen kumoamista kokonaisuudessaan. Lisäksi on vaadittu, että Ruokavirasto ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto veloitetaan korvaamaan yhteisvastuullisesti *Lumita Oy*:n asianajo-, asianosais- ja muut oikeudenkäyntikulut erikseen esitettävän laskun mukaisesti täysimääräisesti korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkoineen siitä lukien, kun kuukausi on kulunut hallinto-oikeuden päätöksen antamisesta.

Perustelut

Aluehallintoviraston asettama eläintensiirtokiello on lainvastainen. Aluehallintoviraston päätöstä on perusteltu eläinterveyssäännösten 55 artiklalla, joka koskee tilannetta, jossa virusepäilyn tutkimustulosta odotetaan. *Lumita Oy*:n tutkimustodistus on valmistunut 5.10.2023 näytteistä, jotka on otettu 18.9.2023. Näin ollen siirtokiello on annettu tutkimustodistusta edeltävälle ajalle, eikä sille enää ole lainmukaista perustetta.

Eläintensiirtokiellolle ei ole perustetta myöskään eläinterveyssäännösten 61 artiklan nojalla. Aluehallintovirasto ei ole päätöksen perusteluissa maininnut kyseistä artiklaa, eikä sen tulisi ottaa ylipäätään edes kantaa kyseisen artiklan sisältöön. *Lumita Oy* on kuitenkin tuonut artiklan ilmi oman oikeusturvansa edistämiseksi ja osoittaakseen eläintensiirtokiellon kohtuuttomuuden ja

lainvastaisuuden ja viitannut myös eläinterveyssäännösten 4 artiklan 1 kohdan alakohtaan 40.

Eläintensiirtokiellon asettaminen valittajalle tutkimustuloksen valmistumisen jälkeen edellyttäisi, että se on nimenomaisesti vahvistettu Lumita Oy:n omistamissa turkiseläimissä. Komission delegoidun asetuksen (EU) (2020/689) liitteessä 1 on määritelty, miten korkeapatogeenisen lintuinfluenssan vahvistus tapahtuu. Lumita Oy:n 5.10.2023 päivätystä tutkimustodistuksesta käy yksiselitteisesti ilmi, että valittajan turkistilalla ei ole korkeapatogeenista lintuinfluenssaa. Päinvastoin valittajan tilalla on havaittu vain hyvin vähäisiä määriä mahdollisesti lintuinfluenssaa.

Asiaa ratkaistaessa on otettava huomioon hallintolain 6 §:n mukainen yhdenvertaisuusperiaate. Joillekin turkistarhaajille eläintensiirtokiello on annettu päätöksen liitteenä eikä osana päätöstä. Lumita Oy:lle eläintensiirtokiello on annettu sekä Ruokaviraston päätöksen liitteenä että osana aluehallintoviraston päätöstä. Turkistarhaajia on kohdeltu yhdenvertaisuusperiaatteen vastaisesti.

Olisi kohtuutonta, että valittaja vastaisi itse omista oikeudenkäyntikuluistaan. Asialla on suuri merkitys valittajalle, sillä eläintensiirtokiello vaikeuttaa ja tosiasialla estää elinkeinon harjoittamisen.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Lumita Oy on valituksen täydennyksessä 26.10.2023 toimittanut FT [REDACTED] [REDACTED] asiantuntijalausunnon.

Lumita Oy on valituksen täydennyksessä 2.11.2023 toimittanut Ruokaviraston 31.10.2023 antaman tartuntavyöhykkeen lakkauttamista koskevan päätöksen 4431/2023, ja todennut muun ohella seuraavaa. Lakkautuspäätöksen sanamuodon mukaan tartuntavyöhykkeellä noudatettavat määräykset lakkautetaan eli kyse ei ole yksinomaan tartuntavyöhykkeiden asettamispäätöksissä määrättyistä rajoituksista, vaan yleisesti tartuntavyöhykkeellä noudatetuista määräyksistä. Näin ollen Ruokavirasto on lakkauttanut kaikki tartuntavyöhykkeillä noudatettavana olleet määräykset, kuten eläintensiirtokiellot. Lakkautuspäätöksen nojalla myös aluehallintoviraston antamat määräykset tartuntavyöhykkeen alueella on lakkautettu. Hallinto-oikeuden on kumottava lakkautuspäätöksen perusteella myös aluehallintoviraston valittajalle antama päätös tai vahvistaa tämän tultua lakkautetuksi.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on antanut valituksen ja sen täydennysten johdosta lausunnon, jossa on vaadittu valituksen hylkäämistä ja todettu muun ohella seuraavaa. Maa- ja metsätalousministeriön muista torjuttavista, valvottavista ja muista ilmoitettavista eläintaudeista, eläintautien ilmoittamisesta sekä mikrobikantojen toimittamisesta antaman asetuksen (325/2021, muutos 909/2023) 3 §:n mukaan korkeapatogeeninen lintuinfluenssa on muu torjuttava eläintauti turkistuotantoa varten tarhatussa

ketuissa, siniketuissa, minkeissä, supikoirissa ja soopeleissa. Tämän perusteella aluehallintoviraston on eläintautilain 32 §:n mukaisesti toteutettava pykälässä mainittuja tehtäviä. Taudin leviämisen estämiseksi on ollut tarpeellista tehdä valituksenalainen päätös, jolla on annettu määräyksiä ja monella tavoin rajoitettu kohteen toimintaa. Valittajan turkiseläinten pitopaikan varjotalot on todettu epidemiologisissa selvityksissä sijaitsevan limittäin tautitilan T16 (Artomas Oy) varjotalojen kanssa. Lumita Oy:n ja Artomas Oy:n eläimiä on ollut myös samoissa varjotaloissa. Lausunnon liitteenä on sähköposti aluehallintovirastoon, jonka mukana toimitetusta asemapiirroksesta selviää Lumita Oy:n ja Artomas Oy:n eläinten sijainti varjotaloissa. Lausunnon liitteenä on myös Ruokaviraston erityisasiantuntijan sähköposti tästä asiasta. Aluehallintovirasto on antanut päätöksensä korkeapatogeenisen lintuinfluenssan leviämisen estämiseksi edellä mainittujen tietojen perusteella. Artomas Oy:n tarhalla todettiin influenssa A H5N1 -virus 26.7.2023 siniketussa ja risteytysketussa.

Vaikka eläinterveyssäännöstö on sinänsä suoraan voimassa olevaa lainsäädäntöä Suomessa, ei eläinterveyssäännöstössä suoraan säädetä kansallisesti muiksi torjuttavaksi eläintaudeiksi luokiteltujen tautien torjuntatoimista, vaan näiden torjuntatoimista on säädetty kansallisesti lailla ja tarvittaessa kansallisilla asetuksilla. Koska turkiseläinten lintuinfluenssasta ei ole säädetty kansallisesti tarkemmin kansallisella asetuksella, käytetään sen torjunnassa eläintautilain viittauksen mukaisesti eläinterveyssäännöstön A-luokan tautien torjuntaa ja hävittämistä koskevia artikloja niiltä osin kuin ne on eläintautilain 32–34 §:ssä mainittu. Tämän vuoksi näitä eläinterveyssäännöstön artikloja ei tule lukea yksinään vaan suhteessa eläintautilain pykälissä mainittuihin toimenpiteisiin turkiseläinten lintuinfluenssan torjunta- ja hävittämistoimissa. Tässä on siis kansallisesti haluttu käyttää samansuuntaisia torjunta- ja hävittämistoimia kuin käytettäisiin EU:n A-luokkaan luokittelemien eläintautien osalta. Aluehallintovirasto on antanut päätöksen korkeapatogeenisen lintuinfluenssan leviämisen estämiseksi kaikille turkiseläinten omistajille, joiden pitopaikassa on todettu itse virus tai viruksen vasta-aineita. Päätös on voitu myös antaa, jos on löydetty sellainen epidemiologinen yhteys, jonka perusteella tartuntaa on voitu perustellusti epäillä olevan pitopaikalla. Epäilytilanteissa on suoritettu näytteenotto. Jos itse virusta tai sen vasta-aineita ei ole todettu, eikä selvää epidemiologista näyttöä suuresta tautiriskistä kyseisessä pitopaikassa ole osoitettavissa, on tehty viipymättä uusi päätös korkeapatogeenisen lintuinfluenssan leviämisen estämiseksi annetun päätöksen kumoamisesta. Toimijoita on kohdeltu tasapuolisesti ja yhdenvertaisesti.

Lumita Oy on 15.12.2023 toimittanut lisäselvitystä ja vaatinut suullisen käsittelyn järjestämistä asiantuntijoiden kuulemiseksi. Yhtiö on muun ohella esittänyt, että Ruokavirastolla ei ole ollut toimivaltaa näytteiden ottamiseen yhtiön turkistilalla. Ruokaviraston seurantasuunnitelmassa ei ole määritelty lintuinfluenssaa turkiseläimissä seurattavaksi taudiksi. Sen vuoksi Ruokavirasto ei ole voinut toteuttaa seurantatutkimuksia turkiseläimistä lintuinfluenssan seuraamiseksi. Ruokaviraston käyttämiä vasta-ainetutkimuksia ei ole tarkoitettu käytettäväksi turkiseläimiin ja vasta-ainetutkimukset ovat lainsäädännöllisesti perusteettomia. Ruokaviraston

näytteenotto yhtiön turkiseläimistä ei ole ylittänyt lintuinfluenssalta vaadittua 5 prosentin ilmaantuvuuskynnystä.

Lumita Oy on antanut lausunnon johdosta vastaselityksen, jossa on todettu muun ohella seuraavaa. Kaikki aluehallintoviraston lausunnossa esitetyt väitteet ovat perusteettomia ja joka tapauksessa toteennäyttämättömiä. Eläinterveyssäännöstö on suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä. Siten eläinterveyssäännösten artikloita ei tule peilata eläintautilain pykälissä mainittuihin toimenpiteisiin. Aluehallintoviraston näkemys on voimassa olevan EU-lainsäädännön ja Suomen lain vastainen. Aluehallintovirastolla ei ole tieteellistä perustetta millekään toimelle, jonka se on tehnyt epidemiologisen yhteyden perusteella varsinkaan nykyisessä tilanteessa, kun Suomen luonnossa ei esiinny lainkaan lintuinfluenssaa. Lisäksi [REDACTED] asiantuntijalausunnosta käy ilmi, että epidemiologisen yhteyden osoittaminen taudin yleisen esiintymisen perusteella on vähintäänkin epävarmaa. Valituksenalainen päätös on annettu yksinomaan epidemiologisen yhteyden perusteella. Aluehallintovirasto on liittänyt lausuntoonsa sisäistä sähköpostikirjeenvaihtoaan. *Lumita Oy*:n tilasta ja sen epidemiologisen yhteyden määrittämisestä on keskusteltu aluehallintovirastossa. Tämä puoltaa *Lumita Oy*:n näkemystä siitä, että epidemiologinen yhteys on täysin määrittelemätön, eikä valituksenalaista päätöstä ole voitu antaa sen perusteella.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus hylkää suullista käsittelyä koskevan vaatimuksen.
2. Hallinto-oikeus hylkää valituksen.
3. Hallinto-oikeus hylkää oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen.

Perustelut

1. Suullinen käsittely

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 57 §:n 1 momentin mukaan hallintotuomioistuimen on järjestettävä suullinen käsittely, jos tuomioistuin pitää sitä tarpeellisena tai yksityinen asianosainen sitä vaatii. Suullisessa käsittelyssä voidaan kuulla asianosaista, päätöksen tehnyttä viranomaista, todistajia ja asiantuntijoita sekä ottaa vastaan muuta selvitystä. Jos asiassa vedotaan asiantuntijalausuntoon tai yksityisluonteiseen kirjalliseen todistajankertomukseen, suullinen käsittely asiantuntijan tai todistajan kuulemiseksi järjestetään pykälän 5 momentin mukaan vain, jos se on tarpeen asian selvittämiseksi.

Mainittua lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 29/2018 vp) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan velvollisuus suulliseen käsittelyyn

olisi 57 §:n 5 momentissa rajattu vain tilanteisiin, joissa suullinen kuuleminen on tarpeen asian selvittämiseksi. Suullinen kuuleminen ei olisi yleensä tarpeen silloin, kun ei ole ilmennyt perusteita epäillä asiantuntijalausunnon uskottavuutta. Asian arviointiin vaikuttaa kuitenkin myös oikeudenkäynnin muiden osapuolten mahdollinen pyyntö saada esittää asiantuntijalle kysymyksiä (esim. EIT Letinčić v. Kroatia 2016). Asiantuntijaa olisi kuultava istunnossa esimerkiksi silloin, jos se olisi tarpeen asiantuntijan lausunnon epäselvyyksien tai puutteellisuuksien poistamiseksi. Lisäksi asiantuntijaa olisi kuultava suullisesti, jos asianosainen sitä vaatii eikä kuuleminen ole ilmeisen merkityksetöntä. Tällöinkin tuomioistuimien arvioi kuulemistarpeen.

Valittaja on valituksen täydennyksessä vaatinut suullista käsittelyä näytön tieteellisen yksityiskohtaisuuden vuoksi sekä asiantuntijoiden kuulemiseksi. Valittaja on esittänyt haluavansa kuulla suullisessa käsittelyssä ainakin kirjallisia lausuntoja antanutta asiantuntijaa FT [REDACTED] sekä mahdollisesti muita asiantuntijoita.

Hallinto-oikeuden ratkaisun kannalta keskeistä käsiteltävänä olevassa asiassa on saadun kirjallisen aineiston ja asiantuntijalausuntojen merkityksen arviointi. Kun otetaan huomioon asiassa esitetty laaja kirjallinen selvitys kokonaisuudessaan, hallinto-oikeus katsoo, että asiantuntijoiden kuuleminen suullisessa käsittelyssä ei ole tarpeen asian selvittämiseksi. Vaatimus suullisen käsittelyn järjestämisestä on siten hylättävä.

2. Pääasia

Sovellettuja oikeusohjeita ja lain esityöt

Eläintautilain 1 §:n 1 momentin mukaan kyseisessä laissa säädetään momentissa mainittujen eläintautien vastustamista koskevien Euroopan unionin säädösten ja niiden nojalla annettujen säädösten täytäntöönpanosta siltä osin kuin niiden täytäntöönpanosta ei säädetä muun lain nojalla. Pykälän 2 momentin mukaan eläintautilaissa säädetään lisäksi 1 momentissa mainittujen asetusten sallimista kansallisista toimenpiteistä, lisätoimenpiteistä ja tiukemmista toimenpiteistä eläintautien vastustamiseksi.

Eläintautilain 3 §:n 1 momentin 11 kohdan mukaan mainitussa laissa *eläinterveysviranomaisella* tarkoitetaan Ruokavirastoa, aluehallintovirastoa ja kunnaneläinlääkäreitä.

Eläintautilain 4 §:ssä säädetään eläintautien luokituksista. Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan muu eläintauti kuin a–c-luokan tauti voidaan nimetä muuhun kuin a–c luokkaan kuuluvaksi torjuttavaksi eläintautiksi, jäljempänä *muu torjuttava eläintauti*, jos eläintauti merkittävästi vaikeuttaa eläintuotannon toimintaedellytyksiä, merkittävästi vahingoittaa luonnonvaraisia eläinkantoja, merkittävästi estää tai haittaa eläinten tai tuotteiden vientiä ja kauppaa taikka voi tarttua eläimestä ihmiseen aiheuttaen vakavan sairauden. Pykälän 3 momentin mukaan eläintauti voidaan nimetä

muuksi torjuttavaksi tai valvottavaksi eläntaudiksi, jos sen esiintymiseen voidaan vaikuttaa eläntautien vastustamisella. Jos eläntaudin aiheuttamien haittojen taikka eläntaudin vastustamistoimenpiteiden tehokkuuden kannalta on tarkoituksenmukaista, eläntauti voidaan nimetä muuksi torjuttavaksi tai valvottavaksi eläntaudiksi tietyllä maantieteellisesti rajatulla alueella taikka tiettyjen eläinlajien tai tuotantomuotojen osalta. Eläntauti voidaan nimetä muuksi torjuttavaksi tai valvottavaksi eläntaudiksi, vaikka sen tarttuvuudesta, leviävyydestä tai eläntaudin aiheuttamista haitoista ei ole varmuutta, jos eläntaudin katsotaan aiheuttavan välitöntä uhkaa eläinten tai ihmisten terveydelle. Pykälän 5 momentin mukaan muut torjuttavat eläntaudit, valvottavat eläntaudit ja muut ilmoitettavat eläntaudit nimetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Muista torjuttavista, valvottavista ja muista ilmoitettavista eläntaudeista, eläntautien ilmoittamisesta sekä mikrobikantojen toimittamisesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (325/2021) 3 §:n 7 kohdan (909/2023) mukaan muita torjuttavia eläntauteja ovat muun ohella korkeapatogeeninen lintuinfluenssa turkistuotantoa varten tarhatuissa ketuissa, siniketuissa, minkeissä, supikoirissa ja soopeleissa.

Eläntautilain 5 §:n mukaan luetteloidun ja uuden taudin esiintymisen vahvistaa eläinterveysviranomainen eläinterveys säännösten mukaisesti. Muun torjuttavan tai valvottavan eläntaudin esiintyminen on todettu, kun eläinterveysviranomainen yleisesti hyväksytyin eläinlääketieteellisin perustein havaitsee eläimellä olevan mainittu eläntauti.

Eläntautilain 32 §:n 1 momentin mukaan, jos eläimellä epäillään muuta torjuttavaa tai valvottavaa eläntautia 19 tai 20 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen perusteella tai muusta syystä, eläinterveysviranomaisten tulee viipymättä pyrkiä selvittämään tautitilanne. Tässä tarkoituksessa eläinterveysviranomaiset voivat toteuttaa niitä tutkimuksia, joista a-luokan taudin osalta säädetään eläinterveys säännösten 54 artiklassa. Jos aluehallintovirasto tutkimusten perusteella tai muusta syystä epäilee eläimellä muuta torjuttavaa eläntautia tai valvottavaa eläntautia tai mainittu eläntauti on todettu, aluehallintovirasto voi toteuttaa välttämättömiä epidemiologista selvitystä sekä eläntaudin leviämisen estämistä koskevia toimenpiteitä, joista eläinterveys säännösten 55–57 ja 70 artiklassa säädetään a-luokan taudin osalta.

Eläntautilain 67 §:ssä säädetään Ruokaviraston tehtävistä.

Eläntautilain 68 §:ssä säädetään aluehallintoviraston tehtävistä.

Eläntautilain 73 §:ssä säädetään taudintorjunnan johtamisesta ja taudintorjunnasta tiedottamisesta sekä aluehallintoviraston ja Ruokaviraston työnjaosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston tarttuvista eläntaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta antaman asetuksen (EU) 2016/429 (eläinterveys säännöstö) 55 artiklassa säädetään toimivaltaisten viranomaisten suorittamista alustavista

taudintorjuntatoimenpiteistä. Mainitun artiklan 1 kohdan alakohtien mukaan toimivaltaisen viranomaisen on toimitettava seuraavat toimenpiteet:

- a) asetettava viralliseen valvontaan asianomainen pitopaikka, elintarvike- tai rehualan yritys tai sivutuotealan laitos tai mikä tahansa muu paikka, jossa tautia epäillään esiintyneen, mukaan lukien paikat, joista epäilty tauti voi olla peräisin;
- b) tehtävä luettelo:
 - i) pidettävistä eläimistä, jotka ovat asianomaisessa pitopaikassa, elintarvike- tai rehualan yrityksessä tai sivutuotealan laitoksessa tai missä tahansa muussa paikassa;
 - ii) tuotteista kyseisessä pitopaikassa, elintarvike- tai rehualan yrityksessä tai sivutuotealan laitoksessa tai missä tahansa muussa paikassa, jos tämä tieto on kyseisen luetteloidun taudin leviämisen kannalta merkityksellinen;
- c) varmistettava, että asianmukaisia bioturvaamistoimenpiteitä sovelletaan, ehkäistäkseen luetteloidun taudin aiheuttajan leviämisen muihin eläimiin tai ihmisiin;
- d) soveltuviin tapauksiin ehkäistäkseen taudinaiheuttajan leviäminen edelleen varmistettava, että kyseisen luetteloidun taudin osalta luetteloituun lajiin kuuluvat pidettävät eläimet pidetään eristettyinä ja niiden kontaktit luonnonvaraisiin eläimiin ehkäistään;
- e) rajoitettava pidettävien eläinten ja tuotteiden siirtoja ja tarvittaessa henkilöiden liikkumista sekä ajoneuvojen ja kaikkien muiden materiaalien siirtoja, joiden välityksellä taudinaiheuttaja olisi voinut levitä pitopaikkaan, elintarvike- tai rehualan yritys, sivutuotealan laitoksiin tai muihin paikkoihin taikka levitä pitopaikasta, elintarvike- tai rehualan yrityksistä, sivutuotealan laitoksista tai muista paikoista, joissa kyseisen luetteloidun taudin epäillään esiintyvän, siinä määrin kuin on tarpeen sen leviämisen ehkäisemiseksi;
- f) toteutettava kaikki muut tarvittavat taudintorjuntatoimenpiteet ottaen huomioon tämän luvun 4 jaksossa säädetyt taudintorjuntatoimenpiteet, jotka koskevat:
 - i) 54 artiklan 1 kohdassa säädetyt toimivaltaisen viranomaisen suorittaman tutkimuksen ja tämän kohdan a–d alakohdassa säädetyt taudintorjuntatoimenpiteiden soveltamista muihin pitopaikkoihin, elintarvike- tai rehualan yritys tai sivutuotealan laitoksiin tai muihin paikkoihin;
 - ii) tarkoituksenmukaisten väliaikaisten rajoitusvyöhykkeiden perustamista, tautiprofiili huomioon ottaen;
- g) käynnistettävä 57 artiklan 1 kohdassa säädetty epidemiologinen selvitys.

Komissio on antanut delegoidun asetuksen (EU) (2020/689) (delegoitu asetus) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä tiettyjen luetteloitujen ja uusien tautien seurantaan, hävittämisohjelmia ja taudista vapaata asemaa koskevien sääntöjen osalta.

Delegoidun asetuksen 9 artiklan 1 kohdan mukaan toimivaltaisen viranomaisen on luokiteltava eläin tai eläinryhmä luetteloidun taudin tai uuden taudin epäilyksi tapaukseksi, kun a) kliinisissä, *post mortem*- tai laboratoriotutkimuksissa todetaan, että kliiniset merkit, *post mortem* - tarkastuksessa todetut vauriot tai histologiset löydökset viittaavat kyseiseen tautiin, b) diagnoosimenetelmän avulla saatu tulos tai tulokset osoittavat, että

tautia todennäköisesti esiintyy eläimestä tai eläinryhmästä otetuissa näytteissä tai c) on osoitettu epidemiologinen yhteys vahvistettuun tapaukseen.

Hallintolain 6 §:ssä säädetään hallinnon oikeusperiaatteista, kuten yhdenvertaisuudesta.

Hallintolain hallituksen esityksen (HE 72/2002 vp) yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan hallinnossa asioivien tasapuolisen kohtelun vaatimuksen saavan merkityssisältönsä perustuslain yhdenvertaisuusperiaatteesta. Ratkaisutoiminnan tulisi olla johdonmukaista siten, että harkinnan kohteena olevia tosiseikkoja arvioidaan samankaltaisissa tapauksissa samoin perustein.

Asiassa saatu selvitys ja oikeudellinen arviointi

Lumita Oy:n turkistarhan kanssa limittäin sijaitsevalla ja osittain samoissa varjotaloissa toimivalla Artomas Oy:n turkistarhalla on 26.7.2023 todettu korkeapatogeenista lintuinfluenssaa siniketulla ja risteytysketulla.

Hallinto-oikeudessa on Lumita Oy:n valituksen perusteella ratkaistavana kysymys siitä, onko aluehallintovirasto voinut epäillä pitopaikan eläimillä lintuinfluenssatartuntaa eläintautilain 32 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla ja onko aluehallintovirasto voinut sen nojalla antaa valituksenalaisen päätöksen, joka sisältää muun muassa kiellon siirtää eläviä turkiseläimiä pitopaikkaan ja sieltä pois. Hallinto-oikeudessa on arvioitavana koko aluehallintoviraston päätöksen lainmukaisuus.

Hallinto-oikeus toteaa selvyuden vuoksi, että eläintautilain 32 §:n 1 momentin mukaan aluehallintoviraston tautiepäily riittää lainkohdassa viitattuihin eläinterveyssäännösten 55 artiklan mukaisiin toimenpiteisiin. Mainitun kansallisen lainkohdan mukaan aluehallintoviraston tautiepäily voi perustua tutkimuksiin tai muuhun syyhyn. Kansallisen lain 32 §:n 1 momentissa ei viitata eläinterveyssäännösten 55 artiklan 1 kohdan tutkimustulosten odottamista koskevaan alkuosaan, johon valittaja on vedonnut, vaan toimenpideluettelon. Hallinto-oikeus toteaa vielä, että komission delegoidun asetuksen 9 artiklan 1 c alakohdan mukaan eläin tai eläinryhmä on luokiteltava epäilyksi tautitapaukseksi, kun on osoitettu epidemiologinen yhteys vahvistettuun tautitapaukseen.

Hallinto-oikeus katsoo, että Lumita Oy:n turkistarhan eläimissä on voitu valituksenalaista päätöstä annettaessa epäillä korkeapatogeenistä lintuinfluenssaa tarhan välittömässä läheisyydessä ja osittain yhteisissä varjotaloissa sijaitsevan Artomas Oy:n turkistarhan tautitilanteen ja epidemiologisen yhteyden vuoksi. Epidemiologisen yhteyden osalta tulee myös huomioida etenkin se, että kyse on ollut uudesta tilanteesta, jossa lintuinfluenssa on laajamittaisesti levinnyt turkiseläimiin, joihin liittyy riski sen muuntumisesta ja leviämisestä ihmisiin. Kyseinen riski on otettu huomioon kansallisen asetuksen muutosta tehtäessä, jolla lintuinfluenssa tietyissä turkiseläimissä on määrätty muuksi torjuttavaksi eläintaudiksi.

Taudin turkiseläimiin tarttumista ja leviämistä koskeva tarkempi selvitys on kesken, mutta edellä mainitun riskin takia on asiassa katsottava olevan riittävä selvitys epidemiologisesta yhteydestä tieteellisen selvityksen tässä vaiheessa. Valittajan turkistarhan ei ole voitu riittävällä varmuudella osoittaa sittemmin vapautuneen tartuntaepäilyä.

Hallinto-oikeus toteaa, että eläinterveys säännösten 55 artiklan mukainen alustavien taudintorjuntatoimenpiteiden luettelo, johon kansallisen eläintautilain 32 §:n 1 momentissa viitataan, on laaja. Hallinto-oikeus katsoo, että aluehallintovirasto on voinut eläintautilain 32 §:n 1 momentin mukaisten edellytysten vallitessa antaa harkintavaltansa ja asiantuntemuksensa puitteissa valituksenalaisesta päätöksestä ilmenevät määräykset, mukaan lukien elävien turkiseläinten siirtokielto pitopaikkaan ja sieltä pois, kun otetaan myös huomioon kyseisen lain eläintautien vastustamiseen liittyvä tavoite sekä lintuinfluenssan leviämisen- sekä muuntautumiskäytännön saatu selvitys. Hallinto-oikeus katsoo, että kyse on ollut mainitussa lainkohdassa tarkoitetuista välttämättömistä toimenpiteistä eläintaudin leviämisen estämiseksi. Koska asiassa ratkaisevaa on ollut valittajan turkistarhaa koskenut tartuntaepäily, valittajan turkistarhan eläinten vasta-ainetutkimuksiin liittyvillä seikoilla ei ole tässä asiassa ratkaisevaa merkitystä.

Aluehallintoviraston päätöstä ei voida pitää lainvastaisena valittajan esittämien syiden vuoksi. Turkiseläinten pitoon liittyvää eläintautiasiaa ei ole syytä arvioida toisiin lintuihin liittyneen tartuntavyöhykkeen lakkauttamispäätöksen perusteella, koska kyseessä on eri lajiin kohdistuvista taudintorjuntatoimenpiteistä ja erilaisesta taudin leviämistilanteesta. Kun otetaan huomioon edellä mainitut säännökset toimivaltaisista eläinterveysviranomaisista ja niiden tehtävistä, aluehallintoviraston päätöstä ei ole syytä kumota Ruokaviraston näytteenotto toimivallasta ja seurantasuunnitelmasta esitettyjen väitteiden vuoksi. Hallinto-oikeus katsoo, että valituksenalainen päätös ei ole myöskään ollut yhdenvertaisuusperiaatteen vastainen.

Edellä esitetyn perusteella valituksenalaisen aluehallintoviraston päätöksen kumoamiselle ei ole aihetta. Valitus on näin ollen hylättävä.

3. Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Asiassa annettu ratkaisu huomioon otettuna ei ole kohtuutonta, että valittaja joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimmalle hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusosoitus on liitteenä Hall (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden ylituomari Riikka Mäki sekä lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Janne Marttila ja Hanna Nieminen-Finne.

Esittelijä Oscar Spåre

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu	Lumita Oy Asiamies: Asianajaja [REDACTED], tavallinen sähköinen tiedoksianto oikeudenkäyntimaksu 270 euroa <i>(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)</i>
Jäljennös maksutta	Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto Ruokavirasto / eläinten terveyden ja hyvinvoinnin laitos Seinäjoen ympäristöterveydenhuollon valvontaeläinlääkäri

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>